

Book Review

คู่มือ Oxford สำหรับการศึกษาาระดับอุดมศึกษาในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

The Oxford Handbook of Higher Education in the Asia-Pacific Region

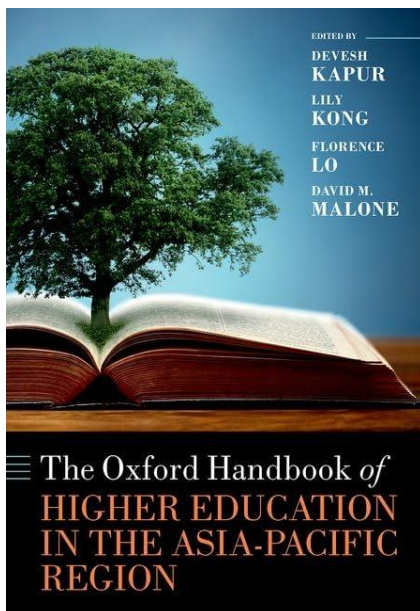
พัทธนันท์ แม้นเมฆ

สำนักงานเลขาธิการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Pattanan Manmek

Office of Secretary, Faculty of Education, Kasetsart University

Received: December 01, 2023 / Revised: December 04, 2023/ Accepted: December 15, 2023

หากกล่าวถึงการศึกษาาระดับอุดมศึกษา คนส่วนใหญ่มักมีความเชื่อมั่นในระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศในภูมิภาคโลกตะวันตก แต่หลังการเปลี่ยนแปลงและอุปสรรคจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 การเติบโตอย่างรวดเร็วเชิงเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกเกิดการเปลี่ยนแปลงและมีแนวโน้มที่ขยายตัว เช่นเดียวกับการศึกษาาระดับอุดมศึกษา และภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกได้กลายเป็นตัวขับเคลื่อนผลผลิตทางการศึกษาาระดับอุดมศึกษาตามไปด้วยเช่นกัน

หนังสือ “The Oxford Handbook of Higher Education in the Asia-Pacific Region” เล่มนี้นำเสนอกรณีศึกษาที่สำคัญพร้อมเอกสารที่บ่งชี้ความจริงเชิงประจักษ์เกี่ยวกับแนวโน้มทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสำเร็จทางการศึกษาาระดับอุดมศึกษา ความล้มเหลว ศักยภาพ และข้อจำกัดทางโครงสร้างในภูมิภาคนี้ โดยถ่ายทอดจากประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางเชิงนโยบายให้กับผู้บริหาร นักการศึกษา รวมถึงผู้สนใจการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ผ่านการนำเสนอแนวคิดโดยคณะผู้เขียนทั้ง 4 ท่าน คือ Devesh Kapur, Lily Kong, Florence Lo และ David M. Malone ซึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูง นักวิชาการ สถาบันอุดมศึกษาและองค์กรทางการศึกษาระดับนานาชาติ การนำเสนอเนื้อหาในหนังสือแบ่งออกเป็น 8 ส่วน ดังนี้

Part 1 History ผู้เขียนนำเสนอประวัติศาสตร์การศึกษาาระดับอุดมศึกษาในเอเชียแปซิฟิก ตั้งแต่ยุโรปยุคลัทธิจักรวรรดินิยมตะวันตกและลัทธิล่าอาณานิคมระหว่างศตวรรษที่ 16 ถึง 19 การศึกษาาระดับอุดมศึกษาหลังสงครามโลกครั้งที่สอง การเกิดขึ้นของมหาวิทยาลัยวิจัยสมัยใหม่ในศตวรรษที่ 19 และเนื้อหาในบทนี้ยังนำเสนอกรณีศึกษาการเข้าถึงการศึกษาาระดับอุดมศึกษาในฐานะเครื่องมือพื้นฐานและองค์ประกอบที่สำคัญในการกระตุ้นนโยบายการศึกษาาระดับอุดมศึกษาและการพัฒนาทั่วทั้งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ในตอนท้ายของบทนี้ผู้เขียนได้สะท้อนแนวคิดการศึกษาาระดับอุดมศึกษาในอนาคตที่ต้องปรับตัวเนื่องจากปัจจัยมหภาคที่สัมพันธ์กัน 3 ประการ คือประชากรโลก การเติบโตของปัญญาประดิษฐ์ และความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศโลก

Part 2 Goals, Growth, and Massification ผู้เขียนได้นำเสนอประสบการณ์และแนวคิดจากหลากหลายประเทศในภูมิภาคเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนเป้าหมายการเติบโตของการศึกษาระดับอุดมศึกษาจากกลุ่มชนชั้นนำในสังคมไปสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบบมวลชน รวมถึงความแตกต่างข้อดีข้อเสียของการศึกษาระดับอุดมศึกษากลุ่มชนชั้นนำ แบบมวลชน และระดับอุดมศึกษาสากล พัฒนาสู่การเป็นศูนย์กลางการศึกษาระดับภูมิภาค ทิศทางอนาคตสำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศต่างๆ นอกจากนี้ยังได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจ้างงานและตลาดแรงงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีทักษะสูงและทำงานได้ทั่วภูมิภาคซึ่งตรงกับความต้องการตลาดแรงงาน มุมมองเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและการเรียนรู้ตลอดชีวิต แรงงานที่มีประสิทธิภาพกับคุณภาพพลเมืองที่สูงขึ้น โดยนำเสนอกรณีศึกษาจากหลายประเทศที่มีนโยบายทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ช่วยยกระดับคุณภาพพลเมือง

Part 3 Who Learns? ผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับประเด็นของการเข้าถึงระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกที่ส่งเสริมโอกาสให้กับกลุ่มผู้มีรายได้น้อย กลุ่มสังคมชายขอบในการเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษา การใช้เครื่องมือเพื่อเพิ่มการเข้าถึงและให้ความสำคัญกับคุณภาพเพื่อการพัฒนาแบบครอบคลุม นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความเท่าเทียมและสาเหตุแห่งความแตกต่างทางเพศในการศึกษาระดับอุดมศึกษา อัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นในแนวคิด การแบ่งแยกในแนวราบ และการรั่วไหลทางวิชาการในการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีเรื่องของเพศเป็นปัจจัยสำคัญ

Part 4 What: Content and Learning in Higher Education ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการรับรองคุณวุฒิกับการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับ โดยมุ่งเน้นไปที่คุณค่าและความแตกต่างของการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับนานาชาติ และนอกจากนี้ยังมีเนื้อหาเกี่ยวกับค่านิยมหลักของการศึกษาศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในเอเชียและแปซิฟิกซึ่งถือเป็นประเด็นสำคัญสำหรับการคิดใหม่เกี่ยวกับการศึกษาระดับอุดมศึกษาในบริบทของศตวรรษที่ 21 และการจัดการกับความต้องการความเชี่ยวชาญด้าน STEM ที่เพิ่มขึ้น รวมถึงผลลัพธ์ในภูมิภาค การปฏิรูปการศึกษาของประเทศต่างๆ ในเอเชียแปซิฟิก รวมถึงการวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดอันดับมหาวิทยาลัยทั่วโลกที่เข้มข้นขึ้นกับการเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ในการผสมผสานระหว่างการแข่งขันและความร่วมมือภายในและข้ามภูมิภาค ผู้เขียนได้นำเสนอประเด็นสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไขในการพัฒนาการศึกษาวิชาชีพในภูมิภาค รวมถึงมาตรการสำหรับการศึกษามีคุณภาพผ่านกรอบคุณวุฒิที่ได้มาตรฐานและการยอมรับ

Part 5 How and Who? ในส่วนนี้ผู้เขียนได้นำเสนอบทบาทของการประกันคุณภาพและกรอบคุณวุฒิระดับชาติ ในแง่ของผลกระทบที่มีต่อผู้ให้บริการการศึกษาระดับอุดมศึกษา ความท้าทายและประเด็นใหม่สำหรับการควบคุมคุณภาพในการศึกษาระดับอุดมศึกษาในเอเชีย นอกจากนี้แล้วผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดความเป็นสากลและการคล่องตัวทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยในเอเชียแปซิฟิก ผลกระทบจากความคล่องตัวทางการศึกษาในเชิงเศรษฐกิจและพลเมือง อีกทั้งประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ของศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกที่เกิดขึ้นพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเติบโตของเศรษฐกิจบริการในเอเชียแปซิฟิก การบูรณาการของเศรษฐกิจของประเทศเข้าสู่เศรษฐกิจโลกผ่านห่วงโซ่มูลค่าระดับโลก และนอกจากนี้ผู้เขียนได้นำเสนอระบบมหาวิทยาลัยเปิดที่ปัจจุบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นสิ่งจำเป็น ความต้องการยกระดับทักษะของกลุ่มคนวัยทำงาน ซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อระบบมหาวิทยาลัยเปิดจากความสามารถในการปรับตัว ความยืดหยุ่น และความสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองความต้องการ ถือเป็นความท้าทายของการศึกษาระดับอุดมศึกษาในอนาคต

Part 6 Costs: Who Pays? ผู้เขียนนำเสนอภาพรวมของการคลังสาธารณะของการศึกษาระดับอุดมศึกษาในเอเชีย กรณีศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐของประเทศตัวอย่างในด้าน

การจัดหาเงินทุนสาธารณะที่เป็นนวัตกรรมระดับโลก รวมถึงบทบาทของรัฐในการจัดหาเงินทุนสนับสนุนการศึกษาระดับอุดมศึกษาในบริบทของพื้นที่ นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการบริจาคของภาคเอกชนที่เป็นกระแสในการศึกษาระดับอุดมศึกษาในเอเชียที่สร้างความยั่งยืนให้กับการศึกษาและการวิจัยในมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศแถบเอเชียแปซิฟิก ซึ่งเป็นกลยุทธ์การระดมทุนที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถของมหาวิทยาลัยทางการเงินในอนาคต และประเด็นสุดท้ายที่ผู้เขียนนำเสนอ คือ บริบทของระบบโครงการสินเชื่อเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในเอเชีย และกรณีศึกษาในหลายประเทศเกี่ยวกับผลที่ตามมาและข้อบกพร่องของสินเชื่อเพื่อการศึกษา

Part 7 Consequences and Challenges ผู้เขียนนำเสนอภาพรวมการย้ายถิ่นของนักศึกษาเอเชีย ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการย้ายถิ่นฐานกลับมาพัฒนาบ้านเกิดของผู้ที่มีความสามารถพิเศษ เป็นผลมาจากแนวทางนโยบายของประเทศในเอเชียที่สนับสนุนให้ผู้ย้ายถิ่นกลับมาเกิดเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศตนเอง ประเด็นต่อมาที่ผู้เขียนได้นำเสนอคือ การผลิตองค์ความรู้ในเอเชียจะมีประสิทธิภาพหรือไม่นั้นเป็นผลมาจากปัจจัยบริบททางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนนโยบายการวิจัยและพัฒนาทั่วทั้งเอเชีย โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากคือการจัดสรรเงินของประเทศหรือภูมิภาคเพื่อใช้ในการวิจัยและพัฒนาและในประเด็นต่อมาที่ผู้เขียนได้นำเสนอ คือ การศึกษาระดับอุดมศึกษาในฐานะ Soft Power โดยรัฐในเอเชียได้ใช้ประโยชน์จากการศึกษาระดับอุดมศึกษาในนโยบายการต่างประเทศ บทบาทสำคัญในการทูตสาธารณะ ในฐานะเวทีแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม และองค์ความรู้จากนั้นยังได้อภิปรายเกี่ยวกับข้อจำกัด ความท้าทายที่เป็นอุปสรรค และความขัดแย้งของการใช้ Soft Power ในบริบทของการเมืองร่วมสมัย

Part 8 Country Studies ในส่วนท้ายสุดของหนังสือเล่มนี้ผู้เขียนได้นำเสนอการศึกษาในแต่ละประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ในประเด็นการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาในอดีตถึงปัจจุบัน และมหาวิทยาลัยชั้นนำในจีน การศึกษาประวัติศาสตร์และแรงผลักดันของการศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยรวมและรูปแบบการวิจัยในประเทศอินเดีย การศึกษาบทบาทที่เปลี่ยนแปลงของการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับการสร้างชาติ และความท้าทายในการเป็นสากลของภาคการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศญี่ปุ่น การศึกษาระดับอุดมศึกษาในสาธารณรัฐเกาหลี ในประเทศสิงคโปร์นำเสนอแนวคิดการสร้างการศึกษาระดับอุดมศึกษาในศูนย์กลางการศึกษาแห่งเอเชีย การพัฒนาและความท้าทายล่าสุดของการศึกษาระดับอุดมศึกษาในฮ่องกง ประเทศออสเตรเลียนำเสนอประวัติศาสตร์กับภูมิศาสตร์ในระบบชาติที่กำลังพัฒนา การศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ทางแยกในเมืองอาโอเทียรว์ การศึกษาสำหรับทุกคนในประเทศนิวซีแลนด์ ประเทศอินโดนีเซียนำเสนอกรณีศึกษาการเมืองแห่งความเสมอภาคและคุณภาพในระดับอุดมศึกษา การศึกษาระดับอุดมศึกษาในมาเลเซีย ในประเทศไทยนำเสนอกรณีศึกษาการแปรรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยที่การแสวงหาความชอบธรรมและการทำกำไร การศึกษาระดับอุดมศึกษาในเมียนมาร์ การศึกษาระดับอุดมศึกษาของฟิลิปปินส์: กรณีเพื่อการเติมเต็มระหว่างภาครัฐและเอกชนในภาวะปกติครั้งต่อไป

ในฐานะผู้อ่านคิดว่าหนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับผู้อ่านที่เป็นผู้บริหาร นักวิชาการ นักจัดการศึกษาหรือผู้ที่สนใจเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพื่อทำความเข้าใจบริบทการศึกษาระดับอุดมศึกษาในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกให้มากขึ้น ผ่านมุมมองและแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นแต่ละประเทศที่ได้นำเสนอข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างชัดเจน อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นแนวทางในวางแผน การกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารจัดการที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

Reference

Kapur, D., Kong, L., Lo, F., & Malone, D. M. (Eds.). (2023). *The Oxford Handbook of Higher Education in the Asia-Pacific Region*. Oxford University Press.